

(przyrodników) rzadko bywa dziś ukazywany oczom szerszej publiczności. We współczesnych pracach naukowych rycina odgrywa jedynie pomocniczą rolę, znacznie większe znaczenie mają fotografie i schematy, przedstawiające różnego typu zależności. Spośród „klasycznych” rysunków ozdabiających współczesne publikacje zaprezentowano oryginalne rysunki kilku znakomitych krakowskich rysowniczek, m.in. H. Bednarek-Ochyry, M. Matyjaszkiewicz, E. Nowotarskiej, E. U. Zajac. Przedstawiono też rysunki i gwasze słowackiej ilustratorki, K. Ciganowej.

Przed gablotami, w których znajdowały się starodruki, zawieszono reprodukcję obrazu łąki Leonarda da Vinci. Sławny ten obraz, który mógłby z powodzeniem ozdabiać współczesną książkę omawiającą zagadnienia klasycznej ekologii, obrazuje narodziny jednego z najpoważniejszych kierunków nauki, biologii środowiskowej, sięgającej swą genezę czasów Renesansu. Jest to jeden z wielu przykładów w historii kultury, kiedy widzenie artysty wyprzedziło spojrzenie uczonych.

Wystawa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem nie tylko przyrodników, ale i szerokiej publiczności, toteż słowa uznania należą się organizatorom, którzy wydobyli na światło dzienne bezcenne druki, ukryte na codzień w magazynach bibliotecznych.

Alicja ZEMANEK

POLEMIKI, DYSKUSJE

POLEMICS AND DISCUSSIONS

UWAGI NA TEMAT DONIESIENIA PROF. DR
HAB. ANNY MEDWECKIEJ-KORNAŚ
O PRZEPROWADZONEJ PRZEZ JEJ MĘŻA
RECENZJI RĘKOPISU ATLASU ROŚLIN
NACZYNIOWYCH LUBELSZCZYZNY
AUTORSTWA DOMINIKA FIJAŁKOWSKIEGO

Remarks on Prof. A. Medwecka-Kornaś information
on his husband review of manuscript of *Atlas of
vascular plants of the Lublin region* by Dominik
Fijałkowski

Uwagi prof. dr hab. Anny Medweckiej-Kornaś uważam za słuszne i uzasadnione. Popelnilem gafę, wprowadzając (na moją osobistą prośbę i odpowiedzialność w Wydawnictwie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego) prof. J. Kornasia jako jednego z recenzentów mojej *Flory roślin naczyniowych Lubelszczyzny*. Przeprosilem za to prof. dr hab. Annę Me-

dwecką-Kornaś natychmiast po odczuciu mojego błędu; pragnę to powtórzyć również poprzez *Wiadomości Botaniczne*.

Prof. J. Kornaś napisał recenzję przed 11 laty, o czym nie wiedział aktualny Komitet Redakcyjny Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Stąd podstawą drukowania *Flory* były dwie późniejsze recenzje. W międzyczasie powstał – dzięki zaleceniu prof. J. Kornasia – tom pierwszy; uzupełniono stanowiska do tomu drugiego, a przede wszystkim uzyskano pieniądze na techniczne przerysowanie blisko 1700 mapek rozmieszczenia roślin.

Nie uwzględniono wszystkich zaleceń prof. J. Kornasia, zwłaszcza w odniesieniu do formy graficznej mapek.

Flora w moim założeniu miała mieć nie tylko aspekt geograficzny, ale przede wszystkim ekologiczny; miała też podać przybliżoną zasobność gatunków na stanowiskach i ich zagrożenia w aspekcie szeroko pojętej ochrony przyrody. Żadna inna ze znanych mi metod nie mogła spełnić tych zadań. Te wartości mogłem przedstawić dlatego, ponieważ osobiście odkrywałem lub potwierdzałem wszystkie stanowiska roślin przez 45 lat żmudnych badań terenowych, poświęcając przeciętnie 100 dni rocznie wędrówkom po Lubelszczyźnie. Zgromadziłem też zbiory zielnikowe, które uzupełniały rozprawy niemal wszystkich systematyków polskich, a nierzadko i zagranicznych.

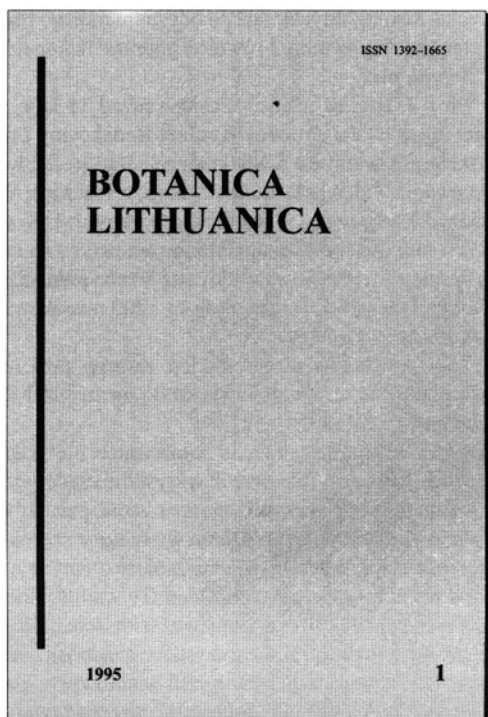
Sądzę, że zadania jakie postawił mi w 1947 r. prof. dr Józef Motyka (były Kierownik Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UMCS w Lublinie) – założenia Ogrodu Botanicznego UMCS i opracowania *Flory roślin naczyniowych Lubelszczyzny* – wypełniłem w miarę moich sił, wiedzy i warunków materialnych; kosztem zdrowia, osobistych wyrzeczeń i maksymalnego zaangażowania.

em. prof. dr hab. Dominik FIJAŁKOWSKI

NOWE PERIODYKI I SERIE NEW JOURNALS AND SERIES

BOTANICA LITHUANICA

Botanica Lithuanica (ISSN 1392–1665) jest nowym, a zarazem – co godne podkreślenia – pierwszym litewskim czasopiśmie wyłącznie botanicznym. Jest to wspólne przedsięwzięcie Instytutu Botaniki w Wilnie i Wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego. Redaktorem naczelnym jest Dr Romas Pakal-

nis, dyrektor Instytutu Botaniki w Wilnie, zaś Radę Redakcyjną tworzy 16 osobowy międzynarodowy zespół botaników, w tym 10 Litwinów, oraz po jednym ze Szwecji, Czech, Estonii, Łotwy, i Niemiec; Polskę reprezentuje prof. Władysław Wojewoda z Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Pierwszy numer *Botanica Lithuanica* ukazał się w 1995 roku i, według zapowiedzi Redakcji, ukazywać się będzie kwartalnie.

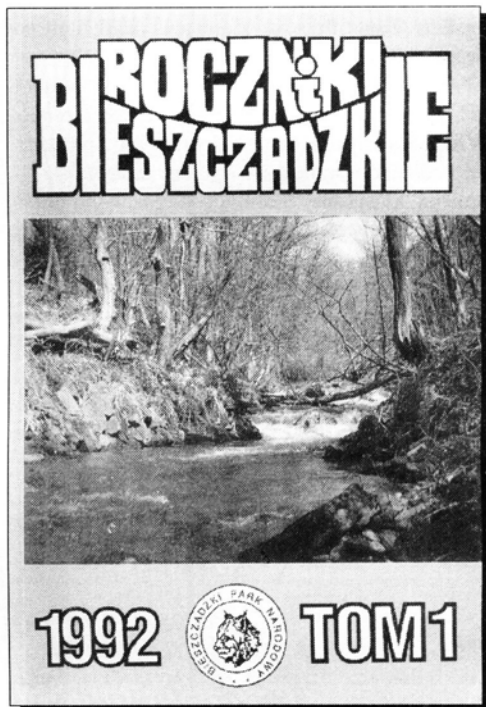
Pismo publikuje prace botaniczne z zakresu botaniki ogólnej, bioróżnorodności, systematyki roślin i grzybów, fitocenologii, ekologii i geografii roślin, a także botaniki stosowanej i ochrony bioróżnorodności. W czasopiśmie publikować mogą zarówno botanicy litewscy, jak i zagraniczni. Prace redagowane są według przyjętych obecnie norm w czasopismach botanicznych: poprzedzone abstraktem w języku rosyjskim, słowami kluczowymi; ukazują się w języku litewskim, angielskim lub rosyjskim ze streszczeniami w pozostałych dwóch językach. Pismo podzielone jest na działy: oryginalne prace naukowe i artykuły, krótkie doniesienia, recenzje, personalia i kronika.

Czasopismo *Botanica Lithuanica* dostępne jest w drodze wymiany prowadzonej bezpośrednio przez Instytut Botaniki w Wilnie, który jest zarazem jego wydawcą.

Redakcja i Wydawca: *Botanica Lithuanica*
Institute of Botany
Zaliju ezeru 49
LT-2021 Vilnius, Lithuania

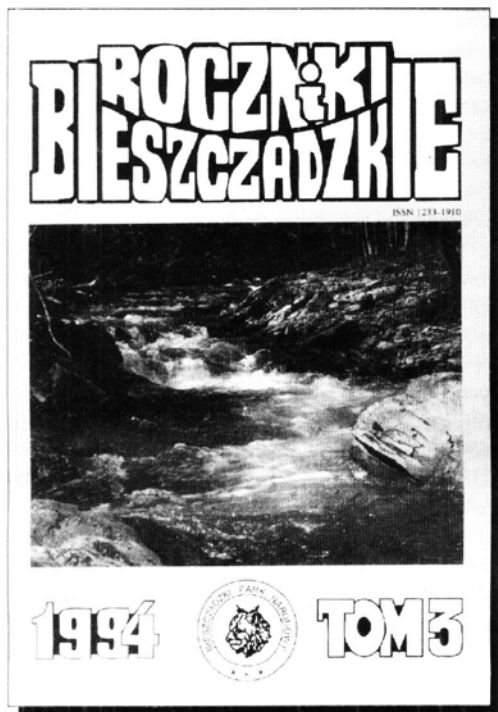
Jan J. WÓJCICKI

ROCZNIKI BIESZCZADZKIE

Roczniki Bieszczadzkie (ISSN1233-1910) to czasopismo Bieszczadzkiego Parku Narodowego, które zostało powołane do życia w 1992 roku w celu publikowania referatów z corocznych konferencji naukowych, organizowanych przez Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny Parku. Motywem przewodnim konferencji jest temat: „Zasoby przyrodnicze Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpаты Wschodnie” i ich ochrona”. W *Rocznikach* publikowane są ponadto oryginalne prace naukowe, projekty ochrony zasobów zarówno przyrodniczych, jak i dziedzictwa kulturowego, a także koncepcje rozwoju edukacji przyrodniczej, turystyki i rekreacji na obszarze Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpаты Wschodnie”. Łamy czasopisma otwarte są również dla opracowań z innych części Karpat Wschodnich, mających znaczenie dla dalszych analiz o charakterze porównawczym.

Każdy tom kończy „Kronika ważniejszych wyda-

rzeń w Bieszczadzkim Parku Narodowym” za dany rok. Publikowane w języku polskim prace zaopatrzone są w angielskojęzyczny tytuł, podpisy rycin, opisy tabel i krótkie streszczenia. Czyni to pismo bardziej dostępnym dla szerokiego grona czytelników zagranicznych.

Redaktor Naczelny: Mgr Tomasz Winnicki
Ul. Bełzka 7
38-700 Ustrzyki Dolne

Jan J. WÓJCICKI

RECENZJE BOOK REVIEWS

HERCZEK A., GORCZYCA J., ROSTAŃSKI A. *Ścieżka dydaktyczna w Dolinie Ślepiotki*. Fundacja Ekologiczna „Silesia”. Katowice 1993, ss. 54.

Nakładem wydawnictwa Fundacja Ekologiczna „Silesia” ukazała się broszura – przewodnik *Ścieżka dydaktyczna w dolinie Ślepiotki*. Autorzy, A. Herczek, J. Gorczyca i A. Rostański, wykorzystując walory przyrodnicze źródlisk i górnego biegu rzeki Ślepiotki w Katowicach–Murckach zaprojektowali ścieżkę dla celów dydaktycznych. Publikacja adresowana jest

głównie do nauczycieli biologii szkół podstawowych i średnich; może także służyć jako przewodnik dla miłośników przyrody.

Zamieszczono tu prostą i czytelną mapę, przedstawiającą lokalizację ścieżki i jej podział na odcinki odpowiadające zróżnicowaniu siedliskowemu. W kompleksowym opisie poszczególnych etapów ścieżki uwzględniono gatunki roślin i zwierząt najczęściej występujące, co gwarantuje łatwość i pewność ich odnalezienia, a tym samym umożliwia prowadzącemu wcześniejsze ustalenie profilu zajęć. Na wyznaczonej trasie można realizować różnorodne tematy z zakresu programu nauczania biologii w szkole podstawowej i średniej. Przy opisach zwierząt i roślin autorzy zamieścili informacje dotyczące ich cech budowy, trybu życia i roli w środowisku. Znaczną część omawianych gatunków przedstawiono w barwnych ilustracjach, co ułatwia ich odnalezienie i zidentyfikowanie, a także zachęca do prowadzenia obserwacji w terenie. Projektodawcy uwzględnili łatwość dojazdu oraz dogodność warunków pokonywania wyznaczonej trasy przez grupy uczniów. Podano również wskazówki co do terminu prowadzenia zajęć, zalecanego stroju i zasad bezpiecznego zachowania się.

Publikacja jest dobrze opracowana merytorycznie. Ze względu na jej przeznaczenie, wskazane byłoby konsekwentne stosowanie polskiego i łacińskiego nazewnictwa roślin i zwierząt. Dla ułatwienia wyboru informacji tematycznych należałoby także wyraźniej wydzielić poszczególne grupy organizmów.

Wycieczka dydaktyczna zorganizowana za pomocą broszury–przewodnika może znacznie usprawnić, wzbogacić i uatrakcyjnić proces nauczania. Bezpośrednie obcowanie z przyrodą pozwala poznać i zrozumieć jej złożoność, rozwija wrażliwość na piękno. Stanowi także niezwykle ważny element szeroko pojętej edukacji ekologicznej. Jest to pożyteczna publikacja i powinna znaleźć się w szkolnych bibliotekach. Broszura może stanowić doskonałą pomoc dla nauczycieli, którzy często mają niewielkie rozeznanie w lokalnych warunkach przyrodniczych. Szczególne znaczenie ma prezentowanie fauny i flory dużych miast i aglomeracji przemysłowych, gdzie kontakt z przyrodą jest ograniczony. Należy oczekiwać liczniejszych tego typu opracowań nie tylko dla regionu Górnego Śląska.

Broszura, opracowana i wydana na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Przyrody w Katowicach, otwiera serię: „Przyrodnicze ścieżki dydaktyczne województwa katowickiego”.

Beata WOZIWOŁA